

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 27. V LJUBLJANI, dne 7. junija 1907. Leto II.

V oči jim pogledjmo.

V oči jim pogledjmo, če so odkritosrčni naši socialni demokratje. Delavska stranka se imenujejo in vedno vpijejo, da le sami znajo zastopati delavske koristi. Pravijo, da so pravi zastopniki četrtega, to je delavskega stanu. Pogledjmo jim torej v oči, če so jim res delavske koristi prva in zadnja stvar, ne bodo povsili pogleda.

Pogledjmo njihovo politiko. Prišle so usodne ožje volitve. Po celi državi je kazalo, da bodo popolnoma poražene prejšnje liberalne, kapitalistične stranke. V zadnjih pojemih so se zvižali oni, ki so nam delavcem zabranjevali splošno in enako volivno pravico, ki so pustili delavca brez moči in varstva, ki niso hoteli nikdar pripoznati naše enakopravnosti. Delavska masa so nas imenovali, ki naj dela in trpi, ki ne zasluži drugega.

Tedaj je pa vstal osrednji volivni odbor socialne demokracije na Dunaju in kakor svojim hlapcem so zapovedali delavcem, naj volijo kapitaliste. Kdor pozna ta osrednji odbor, ki ga vodijo izključno judje, se temu ni čudil, čudili smo se pa delavcem, ki so ubogali. Delavec je volil tiste, ki ga odirajo. Rekli so pa, v imenu svobodomiselnosti jih volite. Ali je ta

svobodomiselnost nasitila že enega delavca, ali je komu dala podporo v bolezni, ali je koga zavarovala za starost in onemoglost. O, poznamo to svobodomiselnost! Že celo stoletje se kriči o svobodomiselnosti, a pri tem trpi delavec — do krvi. Svoboda, svoboda, seveda za tiste, ki imajo denar. Ti žele svobode za svoje uživanje, za zlorabo naših delavskih deklet. Mi nimamo denarja, zato je naš klic po svobodi — klic: Doli s kapitalizmom! To delavsko geslo so socialni demokratje sramotno izdali. Povesi oči pred pogledom delavca, ki se še zaveda svoje časti, ki se neomadeževan bori za svoj stan.

Pa pišejo ti ljudje o veleposestniškem klerikalizmu. Pravijo, da jim je bilo jednako zlo, voliti klerikalnega kapitalista, kakor liberalnega. Neresnica za neresnico. Govorimo kot neodvisni delavski list popolnoma svobodno. Nam je prav, če glasujejo delavci proti katoliškim konservativcem, ki tudi nočejo pripoznati enakovrednosti delavstva. To je nam popolnoma prav, ker ravno mi poznamo te konservativce najbolj, ki so katoliški, kolikor časa jim to ne sega do žepa. Toda delavec, ki glasuje za liberalno kapitalistično stranko proti kateri koli socialni stranki in naj se ta imenuje tudi krščansko-socialna, tak delavec izdaja svoje koristi. Vodstvo, ki to ukazuje, izdaja delavske koristi in ne pozna našega boja in našega položaja. Ono ni vredno vodstva, ker ne razume delavstva in delavstvo ga bo spoznalo in obodilo in vrglo v kot med staro šaro, kamor spada. Naše vrste se bodo pomnožile, ker delavci bodo pogledali v oči izdajalski socialni demokraciji, ki bo morala povesti svoje judovsko-hinavske oči pred odkritosrčnim pogledom poštenega delavca. Naše vrste se bodo pomnožile! Kot svobodni, neodvisni delavci kličemo svojim tovarišem, ki še hodijo po temnih potih: Pridite, objemimo se in skupen naj bo naš boj proti skupnemu sovražniku!

V Tržič!

Se enkrat vabimo Tržičani vsa bratska društva, da se dne 29. junija letos polnoštevilno udeležite naše slavnosti. Mi ne vemo za priprave, ki jih dela društvo sv. Jožefa, a vendar smo prepričani, da boste zadovoljni z izletoni v Tržič. Prišli boste med sodelavce, zato se bomo gotovo dobro razumeli.

Precej molče zadnje čase dopisniki iz Tržiča, zato to pišem, a upam, da bodo drugi stopili na moje mesto. Omenjati moram najprej naše konsumno društvo. Počasi, a krepko gre naprej in mnogi, ki še danes niso zraven, bodo sčasoma spoznali njegovo korist. Kako imenitno uspevajo povsod po delavskih krajih konsumna društva! Naše naj ne zaostaja za drugimi. Z lastnimi močmi si pomagajmo na noge. Društvo sv. Jožefa je izobraževalno. Delavci ga vzdržujejo in marsikak trden bojevnik za našo strokovno organizacijo se je vzgojil v njem. To društvo tudi priredi desetletnico in slavnost, in ker je delavsko, vas vabimo, da pridete.

Kaj pa naša strokovna društva, morebiti vprašate, ker je tako malo slišati o njih. Dobro se giblje strokovno društvo čevljarjev. Nekaj nam manjka, kar imajo drugod, delavske organizacije in če kedaj opešamo, je to vzrok. Mislim predavanja. Pravih, strokovnih predavanj nam manjka, da bi se vsi dovolj izobrazili, da bi spoznali naše žalostne razmere in tudi spoznali, kako si delavstvo drugod pomaga. En sam ne premore veliko, sto jih pa že nekaj zaleže, tega marsikdo še ne razume.

Predidem na našo rano, ki nas peče in to je naša predilnica. Čudili ste se drugod morebiti po volitvah, kje so dobili socialni demokratje v Tržiču čez sto glasov. V predilnici je bilo središče. In vendar dosedaj ni bilo nič slišati o socialni demokraciji v Tržiču in tudi ne v predilnici. Pa tudi sedaj jih ni med nami pravih, ti glasovi so povedali javno, kake so naše razmere v predilnici. »Slovenec« je sicer nekaj

Povest od škratov, ki so ukradli grobarja.

Angleški spisal Charles Dickens.

(Konec.)

Še velikokrat je izginil oblak in se zopet vrnil in še mnogo naukov je dobil Gabriel Grub, ki je ves čas opazoval z največjo napestostjo vse, kar so mu pokazali, dasi ga je v križu in po vseh udih strašno bolelo. Videl je, da so bili ljudje, ki so si s težkim delom služili vsakdanji kruh, veseli in zadovoljni in da je prelestna lepota narave tudi za najrevnejše in najneizobraženejše neusahljiv vir radosti. Videl je ljudi, ki so vzrasli v sijaju razkošnega življenja, vesele in brezskrbne v najhujšem pomankanju, ki bi potrlo mnogo krepkejši može, ker so nosili v sebi glavne pogoje sreče: Zadovoljnost in duševni mir. Videl je, kako žene, ki so najbolj nežne in najbolj občutljive izmed vseh stvari božjih, velikokrat krepko in potrpežljivo prenašajo bedo in nesrečo, ker nosijo v svojem srcu neizčrpni studenec ljubezni in udanosti. Videl je slednjič, da so ljudje kot on, ki zaradi veselja in žalosti drugih zavistno go-

dinajo, najgrši plevel na tej lepi zemlji; ko je primerjal vse dobro in hudo tega sveta, je slednjič spoznal, da je svet vendar dober in spoštovanja vreden. Toda komaj je prišel do tega sklepa, ga je začel oblak, ki je ležal v ozadju, objemati, oči so se mu od trudnosti zapirale, škrtati so izginili in on je trdno zaspal.

Danilo se je že, ko se je Gabriel Grub zbudil in ležal, kolikor je dolg, na ploščatem kamenu na pokopališču. Steklenica je ležala prazna zraven njega, okrog njega pa njegova suknja, lopata in svetilka, debelo pokrita z ivjem. Kamen, na katerem je v začetku videl škrtata sedeti, je stal pokonci pred njim in nedaleč je bil grob, v katerem je sinoči delal. Sprva je dvomil nad resničnostjo ponočnih dogodkov, toda velike bolečine, ki jih je začutil v hrbtu, ko je skušal vstati, so ga prepričale, da si ni samo domišljeval, ko je menil, da ga sujeje škrtatje z nogami. Zopet se mu je vera začela nekoliko majati, ko ni mogel zapaziti v snegu nikakih sledi od telovadnih vaj, ki so jih delali škrtatje; toda spomnil se je tudi, da njihove noge pravzaprav niso mogle pustiti vidnih znakov, ker so duhovi. Zato je vstal, kolikor mu je bilo mogoče pri njegovih bolečinah,

otresel ivje s svoje suknje in se obrnil proti mestu.

Toda postal je popolnoma drugačen človek in se ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi šel v kraj, kjer bi se norčevali iz njegovega kesanja in kjer bi ne verjeli, da se je izpremenil. Obstal je in čez nekaj minut krenil po drugi poti, da si drugod poišče kruha.

Svetilko, lopato in steklenico so našli še istega dne na pokopališču. Od začetka so ljudje mnogo ugibali o grobarjevi usodi; toda kmalu so se vsi strinjali v tem, da so ga odnesli škrtatje in manjkalo ni celo nekaterih zelo zanesljivih prič, ki so prav natančno videle, kako je vihral skozi zrak na kostanjevo-rjavem konju, ki je bil na enem očesu slep ter je imel zadnjo polovico trupla in noge levje, rep pa medvedji. Slednjič so vse trdno verjeli in novi grobar je kazal radovednejšem za majhno odškodnino kos petelina s cerkvenega stolpa, ki ga je omenjeni konj odbil s kopiti in katerega je on nekoliko let pozneje našel na pokopališču.

V veliko nesrečo pa je začel to ljudsko vero begati čudni slučaj, da se je zopet prikazal Gabriel Grub sam, ki se je vrnil deset ali še več let pozneje kot reven, protinast, toda zadovoljen star mož. Vendar pa je tudi on pri-

omenil, a premalo oestro. V »Naši Moči«, ki je naše gore list, pa lahko povemo po pravici, kar imamo na srcu.

S posredovanjem ljubljanskih organizacij smo se mislili tudi tržiški delavci organizirati, da tudi javno povemo svoje težnje in da zberemo svoje raztresene moči. V predilnici je že lepo kazalo. Kar naenkrat je pa treščilo med nas. Iz službe so nas podili zaradi razširjanja »Naše Moči«, nagajali in metali polena pod noge, samo da bi hitro zadušili mlado organizacijo. In to je bila organizacija popolnoma po naših željah, prava strokovna organizacija, ki ne dela razločka zavoljo prepričanja, ampak vsakega vpraša le, ali si delavec? Če si delavec, si naš, ker edini namen nam je, izboljšati slabo stanje delavca z združenimi silami. Socialni demokratje imajo tudi svoje strokovne organizacije, a tam te vprašajo najprej, če si socialni demokrat, če si zoper »farja«, potem šele smeš misliti na delavske koristi.

Kdo pa je tisti, ki je napel vse svoje moči, da uniči mlado organizacijo? Ali ni to Gassner, širom sveta znani »katoliški« mož. Poglejmo, kakšen »katoliški« mož je to! Ali se on ravna po papežih ali škofih, ko je tako katoliški? Ali so morebiti ti kedaj rekli, da ne smejo obstati take organizacije? Ni res, odobrujejo jih, ker vedo, da ima vsak stan, in tudi delavski, pravico tirjati pošteno plačilo. Na Nemškem štejejo te vrste društva na stotisoče članov in nobeden škof jim nič ne reče, še celo svoje duhovne puste, da delavstvo organizirajo. S tem jih odtegne socialni demokraciji, ki meša nied delavske svoje judovske in brezverske namene. Zato pa lahko danes povemo, da je Gassner dober katoliški mož zase, ne pa za delavce. Katoliški, kolikor časa se to ne dotika njegovega žepa. Njegovi nazori o delavstvu so pa liberalni, to se pravi, oderuški. Naj bo to Gassner ali kdorkoli, proč s takimi možmi. Sedaj žanjejo vihar. Mi bi jim to privoščili, ko bi nam ne bilo za delavstvo, ki si bo le v krępki, samostoini, neodvisni organizaciji moglo pridobiti boljše bodočnost. Zato naj zopet oživi naše društvo v korist delavcev in delavk.

Prometna zveza.

Kršč.-socialni železničarji so stanovsko jako dobro združeni. Imajo svojo »Prometno zvezo« (Verkehrsbund), ki izdaja svoje nemško glasilo. Ko se je ustanavljal naš list, se je šlo za to, da bi slovenski železničarji dobivali »Našo Moč« tudi kot svoje stanovsko glasilo. Po prizadevanju tovariša Jakoba Milavca se je sklenilo, da postane »Naša Moč« glasilo slovenskih članov »Prometne zveze«. Samoobsebi je umevno, da bo od zdaj posvečevalo naše uredništvo večjo pozornost organizaciji železničarjev, njihovim težnjam in zahtevam.

Zanimiva je ustanovitev »Prometne zveze«. Nasilstvo socialne demokracije proti krščansko-socialnim železničarjem je bilo tako, da ni bilo mogoče sklicati ustanovnega občnega zbora. Zato so priredili ustanovitelji ustanovni shod prav železniško v tramvajemskem vozu in si izvolili odbor ter določili načrt med

povedoval svojo zgodbo župniku in županu mesta in od tistega časa je postala tako znana, da se vedno tako pripoveduje, kot smo jo mi tukaj pripovedovali. Tisti, ki so verjeli v povest o petelinu na cerkvenem stolpu in se enkrat zmotili, niso hoteli sploh ničesar več verovati, delali so modre obraje, migali z ramami in namlcevali, da je Gabriel Grub izpil celo steklenico, nato zaspal na grobnem kamenu in da se ni spametoval po tem, kar je baje videl v peklju, ampak po tem, kar ga je naučil svet. Toda tega mnenja splošno niso odobraval in počasi se je popolnoma izgubilo. Pa naj bo ta stvar slednjič, kakor hoče: Gabriel Grub je trpel do konca svojih dni od protina in povest ima vsaj ta nauk, če ne še kakega boljšega — nauk namreč: tisti, ki se o Božiču cmeri in samotno pije, naj vé, da se mu prav nič bolje ne godi, kakor drugim veselim ljudem, pa naj bo pijača še tako dobra, naj bo celo tako ognjena, kakor je bila tista, ki jo je Gabriel Grub pil pri škrtih, ali vsaj mislil, da jo pije.

vožnjo. Težko ustanovljeno društvo je lepo napredovalo in se razvijalo. Tudi slovenskih železničarjev je združenih lepo število v »Prometni zvezi«. Prvoboritelj »Prometne zveze« je znani vrli naš somišljenik tovariš Jakob Milavec, ki ga zato nad vse ljubijo preljubeznjivi soc. demokrati, tako da bi našega Milavca najrajši utopili v žlicji vode, seveda ko bi se jim pustil. V tesni zvezi s »Prometno zvezo« so tudi imena železničarjev naših somišljenikov. Kralič, Pipp in drugi.

Železničarje prosimo, naj nam pridno dopisujejo, tako da bo mogoče listu vedno podati svežo, novo sliko o razmerah železničarjev. Uredništvo si pa hoče prizadevati, da obvešča stalno železničarje tudi o razmerah svojih stanovskih tovarišev drugod.

Poročilo o delovanju »Prometne zveze«. Pred tremi leti ni bilo društveno denarno stanje ugodno. Ustanoviti se je moral mrliški zaklad, kakor se je moral tudi pokriti primanjkljaj. Oboje se je posrečilo. Z agitacijo se je povišalo število članov in že l. 1904 odpravil primanjkljaj. Ustanovil se je mrtvaški zaklad, kateremu je dalo društvo leta 1905 K 2000. Mrtvaškemu zakladu je došlo zadnja tri leta 75.392 K 57 h, izplačalo se je pa mrtvaščine v tej dobi 70.000 K, za upravo se je pa izdalo 2392 K 57 h. Zaklad ima zdaj 3000 K, torej je višji, kakor prvo leto, ko je znašal 2226 K 59 h. A tudi splošno je odbor izpolnil svojo dolžnost zadnja tri leta. Izplačalo se je na podporah 4086 K 50 h, za pravno varstvo 9094 K 18 h, krajevnim skupinam se je razdelilo 17.104 K 50 h, časopis je stal 47.275 K 20 h. Glede na upravne stroške se odboru ne more očitati ničesar. Varčevalo se je na vso moč in zato ugoden denarni uspeh. Slabe razmere med železničarji so bile vzrok, da je prirejela »Prometna zveza« shode in se ti stroški niso mogli skrčiti. Potrebno je, da se dela na povišanje članov »Prometne zveze«.

Računske zaključek »Prometne zveze« od zadnjega občnega zbora leta 1904 do letošnjega občnega zbora. Račun leta 1904/05. Dohodki: Članarina in vpisnina: 38.478 K 58 h. Obresti pri poštni hranilnici 24 K 5 h. Razni dohodki 3655 K 88 h. Skupni dohodki 24.158 K 48 h. Izdatki. Podpore: 1904 K 50 h, pravno varstvo 2309 K 79 h, stroški za časopis 16.485 K 77 h, deleži krajevnih skupin 5359 K 70 h. Režijski stroški so znašali 7908 K 69 h. Razni stroški (shodi, naročitev na časopise in izdatki za častne diplome) 4124 K 60 h. Pokritje primanjklja 863 K 27 h. Mrtvaškemu zakladu 2000 K. Preostanek od 23. aprila 1904 do 31. marca 1905 1202 K 17 h.

Račun za leto 1905/06. Članarina je znašala 40.954 K 77 h, vpisnina 413 K 60 h. Razni dohodki 4172 K 63 h. Izdatki so znašali 43.101 K 31 h. Preostanek je torej znašal 2430 K 69 h.

Letni račun leta 1906/07. Članarina je znašala 41.550 28 h, vpisnina 465 K 70 h. Darovi 58 K 60 h, za koledar 2859 K 5 h, za društ. znake 8 K, obresti pri poštni hranilnici 29 K 20 h, administracija časnika k režijskim stroškom 454 K 50 h. Dohodek zabavnega vlaka leta 1906 1402 K 26 h. Prispevek mrtvaškega zaklada k režijskim stroškom za dobo treh let 2329 K 57 h. Izdatki: Podpore 1722 K. Pravno varstvo 3305 K 32 h, stroški za list 14.518 K 46 h. Skupni stroški so znašali 48.302 K 74 h. Preostanka je bilo 917 K 43 h.

Računi so se pregledali vsak mesec in primerjali s prilogami ter dognali, da se vjemajo s knjigami. Predsednika »Prometne zveze« sta G. Schwab in J. Mühlshanz, predsednika namestnik J. Divišek. V nadzorovalnem odboru so: Frančišek Scheeber, Jakob Hofirek, Ferdinand Wildmann.

Med brati in sestrami.

Idrija. Boj je končan, Kristan je prirejal shode skoraj vsak dan ter hodil po shodih in na vse načine si prizadeval, da bi pridobil Kopaču več volivcev, a bolj ko je klatil, bolj ga je ljudstvo spoznalo. Še zadnja nedeljo pred volitvijo je v Idriji priredil takomenovani »Ljudski tabor«, o katerem baha v zadnji številki »Na preja«, da je bilo 2000 ljudi. Da bi ljudstvo vlekel, povabil je tudi na ta tabor kandidata Kopača. Kar sta le mogla ta dva možaka, sta zabavljala zoper vero in duhovnike, ljudstvo je

seveda mirno poslušalo in si v srcu mislilo, mi ti bodemo že odgovorili v torek. Res, kakor se vidi, je volitev pokazala uspeh Kristanovih nemnosti. Pred šestimi leti, ko je bila volitev za 5. kurijo, je dobila socialno-demokratska stranka čez 200 glsaov več, kakor letos. Tu se vidi, da se je ljudstvo zavedlo ter da ne verjame več tej zavoženi stranki.

Spodnja Idrija. Ali je še kje kako gasilno društvo politično kakor pri nas? Zadnje državnozbornske volitve so tukajšnje vodstvo gasilnega društva tako zmešale, da je vse iz sebe, ker ni zmagal socialni demokrat ali pa vsaj liberallec. Vodstvo se je zato maščevalo nad dvema članoma, ker sta agitirala za S. L. S., da jih je izobčilo iz društva!! Po našem mnenju bi bilo pa boljše, da nekoliko bolj pazijo na račune gasilnega društva, ker je društvo tukaj za korist cele občine, ne pa za politiko. Ko se je ustanovilo gasilno društvo, se je tudi povdarjalo, da naj se v odbor voli tudi nekaj socialnih demokratov ter da le na ta način bo društvo dajalo natančne račune. Pa do danes o natančnih računih ni nič slišati. Opozarjamo pa tudi slavno županstvo, da naj bolj pazi na vse pri tem društvu, kar je tudi njegova dolžnost.

Št. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, 9. junija bodo pri nas nastopili naši mladi telovadci. Ljubljancani se jim pridružijo. Videli bomo krepki nastop naših mladih fantov, katerim se vse čudi, da so v tako kratkem času toliko napredovali. Prejšnjo nedeljo smo jih občudovali v Ljubljani. Prav, da se pokažejo tudi doma, da pokažejo nasprotnikom svojo moč in krepko organizacijo in si pridobe novih pristavšev, mladih sil, ki bodo nadaljevali v njihovem duhu. Krepko telo in zdrava duša, to je naš ideal. Telovadba bo prinesla v naša društva novega, svežega duha, ki nas bo pomladil in vse organizacije bodo dobile pogumnih voditeljev, ki se ne ustrašijo nobene težave, ki jih ne bo vstrašila nobena zapreka, ampak ponosno z zmagonosno zastavo v rokah bodo korakali po začrtani poti ljudske izobrazbe naprej! Živeli!

Kočevje. Moč socialne demokracije se je pokazala posebno ob zadnjih volitvah. Social. demokratski kandidat Sitar, kateremu so obetali od 300 do 700 glasov v našem okraju, je tako pogorel, da se najbrže ne pokaže več na dan. Dobil je šestnajst glasov! Socialni demokratje se sami tako sramujejo, da ga še v svoji cunji niti omenili niso. Vsa agitacija in vse sleparije niso pomagale nič. Čez šest let naj se pa zopet prikaže, morda mu bo sreča bolj mila. Kaže sicer ne, ker naše delavstvo jih je že precej zgodaj spoznalo in ne bo šlo na lim. O soc. demokratski organizaciji se pri nas slišijo različne stvari, o katerih že še poročamo. Pravijo, da je v njihovi kasi le 34 vinarjev, dasi še niso dali niti vinarja podpore? Drugod bi se blagajne večale z vplačevanjem, pri socialnih demokratih je pa baje denarja vedno manj. Dalje se govori, da so pred kratkim takozvani voditelji kočevske socialne demokracije izpili šest sodčkov piva na stroške blagajne? Pri našem društvu bi bilo kaj takega nemogoče. In zopet drugi pravijo, da imajo po trije ali še več, celo žene nekaterih demokratov, ključke do blagajne? Naše strokovno društvo bi kaj tacega ne trpelo! Socialni demokratje posnemajo pri nas liberalce s tem, da žvižgajo našemu g. kaplanu in članom strokovnega društva. Ne bomo več dolgo poslušali, potrpljenje bo kmalu, kmalu nehalo.

Krvoses kapitalizem.

Iz Vevč. Da delavstvo izvé, kakšne prijatelje imamo pri nas, kako ti pazijo na red in postavo, hočem tu objaviti pismo nekega delavskega prijatelja, Red in postava sta tem delavskim prijateljem deveta briga, razven, če jim nista v njihovo lastno korist. Pismo podamo dobesedno, da svet izvé, da je hotel ta delavski prijatelj pritiskati na županski urad z namenom, da bi ne delalo ovir njegovemu bratu na potu v Ameriko. Pri tem pa, da pokaže svojo moč, je pa utrgal zaslužek nekemu fantu, ki je bil iz usmiljenja do svoje matere vzet v tovarno in ki mu je manjkalo še 16 dni do 14 let, in je tovarni zagrozil, da ga mora odpustiti. Omenjeni fant je bil potem za 16 dni odpuščen, ter je vodstvo tovarne moralo prav za dan izračunati, kedaj da ga sme vzeti v delo. Da je pri tem županstvo delalo nepravilnosti, je izključeno, oškodoval pa je ta prijatelj mater.

katera je morala potem živeti sina 16 dni brez vsacega zasluzka. In to umazano delo zasluži, da se delavstvo zgraža nad takim postopanjem. Pismo se glasi: »Vevče, 23. oktobra 1906. — Gospod Jakob Dimnik! Na moj tukajšnji dopis z dne 27. septembra 1906 Tebi poslano sporočam sledeče: Zvedel sem, da se je od strani županstva izdala vbošku Janezu Dimniku delavska knjižica. Imenovani pa še ni dovršil 14 let, vsejedno pa je bil sprejet v tovarno kot mizarški vajenec. Ker je Dimnik stanoval v moji hiši, sem vedel dobro, da ni star 14 let. Bil sem tedaj radoveden in vprašal sem v tovarni, kaj je na tem, ako se sploh pod 14. leti stare v delo vzame. Povedano mi je bilo, da ne in da v knjižici stoji datum, da je star 14 let. — Jaz tedaj omenim, da je Janez Dimnik rojen 13. novembra 1892 in bode star šele 13. novembra 1906 14 let. Zakaj se je to zgodilo, da se je Dimnika vpisalo starejega kot je v resnici??? Delavska knjižica je javni izkaz, ker je na isti županski pečat in kdor ga podpiše, stori se krivega. Glej kazenski zakonik §§ 198 in 199, točka d. — Jaz imam sem namen, da vso zadevo naznamim c. kr. deželnemu sodišču, ker pa nisem toliko zloben, da bi ti v resnici škodoval na časti in imetju, pa bodem odpustil. Toliko v vednost z opombo, da tudi Ti drugič z menoj postopaš kot se spodobi in ne tako kot dosedaj, sicer še vedno gori omenjeno porabim. Prosim pa objednem, da se mojega brata Ludovika prošnja, ko bode tamkaj dospela, takoj reši, da potem odrine v Ameriko. Ivan Rozman.« — To je pismo, katero je dobesedno prestavljen in je razvidno iz njega, kako znajo liberalci pritiskati na uradne osebe v svojo korist, ali pa v korist svojih priljubljenih. Iz tega se vidi, da se ni šlo za družega, kakor da bi svojega brata spravil poprej v Ameriko, ne glede na to, da je on zgoraj omenjenemu fantu vzel zaslužek celih 16 dni. V to bi se mi prav nič ne spuščali, ako bi ta človek ne bil iz delavske rodbine. Iz tovarne je zrastel, potem je šel k vojakom, pozneje je bil orožnik in sedaj je v pokoju, tako, da se dosedaj še ni sam živel, sedaj ga živijo davkoplačevalci, njega in njegovo družino, on pa gleda na to, kje bi komu mogel škodovati. To je žalostno in naravnost škandalozno.

Sava. Na razne naše pritožbe in opomine v našem delavskem listu, potem pa žalosten položaj delavcev, pogled na cele trume kripelnov in vpokojenih sodelavcev, glede na vse to so vendar volivni možje na občnem zboru bratovske skladnice storili svojo dolžnost. Delavci smo jim srčno hvaležni, še imamo zaupanje do njih. Iz srca jim kličemo: pogumno naprej, to delo, ki ste ga začeli sebi in nam v korist, ne pustite, ampak vztrajate pri tem. Dobra stvar mora pomagati. — Tu prinesemo posnetek, kar smo slišali iz ust volivnih mož na občnem zboru dne 26. maja. Kakor pripovedujejo, je bila splošna nezadovoljnost, na obrazih se je delavcem videlo, da so nejevoljni. Nezadovoljnost se je pokazala pri volitvah v nadzorstvo. Okoli 70 mož se je udeležilo občnega zbora. Volilo jih je 50, drugi so oddali prazno glasovnico ali se je vzdržalo volitev. Glasovi grozno razcepljeni. Prej se je govorilo, da hočejo menda hišo zidat za stanovanje iz naših denarjev, pa je menda vse zaspalo. Tovarna naj sama zida hiše. Eno leto naj tisti gospodje akcionarji prepuste svoj dobiček, kar ga jim naše žuljave roke pridobe, pa bode dovolj delavskih stanovanj. Ko bi imeli res voljo nam pomagati, gotovo bi to storili. Nadalje smo izvedeli, da sta se pri slučajnostih oglasila k besedi tovariša Cizar in Čebulj. Čebulj je povdarjal, da se naj predlogi lanskega občnega zbora izvedejo. Če se bode bilanca delala, naj se dela tudi na razrede, kakor smo lansko leto zahtevali in unfol naj se ustanovi za ponesrečene. Če se kdo ponesreči v petih letih, dobi naj iz unfol, od petih let naprej pa dobi pokojnino, če omaga. Vsakih pet let naj bo pomaknjen v višji razred. V prvem razredu bi bila pokojnina 300 K, v drugem razredu 400 K in v tretjem razredu 500 K na leto. Če se pokaže pomanjkljaj, ga pokrijemo. Dalje naj bi se tudi delavke vzele v bratovsko skladnico. Majhno plačo imajo in zato si ne morejo nič prihraniti, veliko se jih tukaj postara in kam bodo revice šle na starost. — Cizar je govoril obširno in grajal razne paragrafe naših pravil in povedal naravnost, da delavci nimamo nobenih pravic. Zakaj bi se ne povišala naša pokojnina, če se pokaže bilančni primanjkljaj, saj smo pripravljene rade volje več prispevati. Načelnik je vzel na znanje te predloge in obljubil, da se bo de-

lalo na to in da bo kmalu sklical izvanredni občni zbor. — Delavci prav odkrito povemo, da obljub imamo že dosti. Vsaka mera je enkrat polna in naša potrpežljivost nas je minula. Če ne bode naša domača zastopniki in tovarna nič hoteli storiti za zboljšanje naših ponesrečenih in onemoglih in za povišanje pokojnine, kličemo že danes na pomoč naše državne poslance. Vrzite ob tla zastareli rudarski zakon in proč z bratovskimi skladnicami. Naši delodajavci se vedno sklicujejo na ta zakon in nič ne store.

V boj za državno starostno zavarovanje. V sedanji draginji dobi tak revež brez roke ali noge na leto 200 K pokojnine. Kdor ima srce za ubogo, stradano delavstvo, bo nam prišel na pomoč. — Opomba uredništva: Ko dobimo take dopise, človek ne ve, ali bi klet nad kapitalisti ali bi se jokal nad žalostno usodo delavcev. Ali pa oboje. Še če si sami hočemo pomagati, nam je na poti kak neumen in zabit paragraf. Tako ne gre več naprej. Spremeniti se mora tako ali tako. Upanje naše je sedaj na novo oživelu, saj imamo Kreka in Gostinčarja. Naprej z jasno besedo in potegnjenim mečem.

Z lastnimi močmi.

Shod podpornega društva za delavstvo ljubljanske tobačne tvornice se vrši v soboto, dne 8. t. m., takoj po dokončanem delu v prostorih S. K. S. Z. v »Unionu«. Govorita dr. Krek in Gostinčar.

Sava. V nedeljo popoldne predavanje v strokovnem društvu. Govori državni poslanec Jožef Gostinčar.

Umrla je 62letna gospa Frančiška Ogrič, rojena Bezljaj, soproga zasluženega blagajnika našega »Podpornega društva«, tovariša Jožefa Ogriča. Priporočamo rajnico v blag spomin. Zaslužnemu in zavednemu somišljeniku našemu, Jožefu Ogriču, le: V bridki bolesti išči si tolažbe s še bolj požrtvovalnim delom za blagor svojih sodelavskih tovarišev in tovarišic. **Smrtna kosa v ljubljanski tobačni tvornici.**

Umrla je pretečeni četrtek v najlepši dobi 22letna Ivanka Pungarten. Bila je članica »Podpornega društva« štiri leta in 11 mesecev. V preteklem letu je dobila podpore 48 K. Edini otrok svojih starišev je bila. Tudi me članice imamo sožalje s stariši. Bodi ji lahka zemlja! — I. oddelek suhih smodk.

Umrla je nadalje 7. maja 45letna Marija Oblak. Zelo se je veselila sedaj zboljšane starostne preskrbnine, upajoča, da ko se nekoliko pozdravi, da pojde v pokoj. Toda človek obrača, Bog obrne! Dne 7. maja dopoldne je še delala, popoldne pa je smrt pretrgala nit njene življenja. Vzdignila se ji je kri. Bila je skrbna mati sedmih otrok, štirih še ne preskrbljenih, in zvesta žena. V tovarni je bila 25 let. Prejemalka smodk je bila s 24 letom. Članica »Podpornega društva« je bila šest let. — Podpore je dobila v bolezni 15 K. N. v m. p.!

Pozor ljubljanske organizacije! Ljubljanske organizacije odidejo v Tržič dne 29. t. m., zjutraj ob petih. Peljemo se do Podnarta. Od Podnarta do Tržiča je poldrugo uro. Krasen izprehod. Ves čas po ravnem, med gozdovi, po lepi cesti v mladem, rosnem jutru, to bo kakor nalašč za nas Ljubljančane, da se malo otresemo Hribarjevega prahu in se zopet osvežimo v prosti gorenjski naravi. Razgled je krasen, ves čas na planine. Na svidenje!

Kuhinje v tobačnih tovarnah. Marsikje delavstvo ni posebno zadovoljno s temi kuhinjami. V letu 1905 je dala država za te kuhinje v 17 krajih 75 tisoč 610 kron in 74 vinarjev. Nezadovoljnost se marsikje kaže v številkah. Poglejmo na primer Ljubljano. V Ljubljani je bila kuhinja ustanovljena leta 1897. Porcijonov se je oddalo leta 1901: 105 tisoč 157, leta 1902: 205 tisoč 324, leta 1903: 241 tisoč 180, l. 1904: 255 tisoč 666, in leta 1905 pa naenkrat samo 196 tisoč 535. Kaj je vzrok? Tudi drugod se kaže isto. Ko bi se ne bile v par krajih ustanovile nove kuhinje, bi morala država povedati, da se je obisk teh kuhinj precej zmanjšal v letu 1905. V začetku se ponavadi vsi zaženejo v te kuhinje, potem se pa obisk manjša. Za vzroke ve delavstvo samo in smo jih tudi že parkrat omenjali.

Država in tobačni delavci. Leta 1905 je dobila naša država za tobačne izdelke 234 milijonov, 222 tisoč 815 kron. Izdala je pa za material in za delavce 89 milijonov, 28 tisoč 773 kron. Ostalo ji je torej čistega dobička 145 milijonov, 194 tisoč 42 kron. Toliko so torej pro-

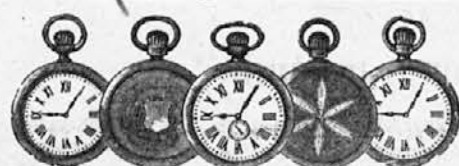
fitirali od tobaka. Seveda posebno pohvalno omenja državno poročilo, da je državna uprava dala prostovoljno za delavstvo 327 tisoč 825 kron in 3 vinarje. Če pa primerjamo ogromni dobiček in pa to vsoto, ki se sama na sebi zdi precej velika, pa vidimo, da so za blagostanje delavstva dali ravno nekako eno 450-tinko dobička, ali z drugimi besedami, na 4 K 50 vinarjev državnega dobička pride 1 vinar za dobrodelne delavske namene. Posebno bahati se ni treba državi za take dobrote. Zavoljo tega država še ne bo ubožala, delavci pa tudi ne obogateli.

Iz celjske okolice. Duh časa in skrb za obstanek stā po nasvetu in s pomočjo dveh gospodov ustvarila prepotrebno društvo za delavce v c. kr. cinkarni. Društvo ima namen, odpreti delavcem oči, da bi sčasoma spoznali, posebno nekateri mlajši, samega sebe, to je svoje lastnosti, neumno pijančevanje, surovost in bahatost v obnašanju proti sotovarišem, kakor tudi proti predpostavljenim, nečimernost in gizdavost v oblačilih itd. S temi lastnostmi pa je žal le prepogosto v zvezi puhla, če ne prazna glava, k večjemu če je idealna za kako neizvršljivo stvar, na drugi strani pa da bi delavci tudi spoznali svoj bedni delavski položaj, da bi se zavedli svojega človeškega dostojanstva, pa tudi pravic, katere naj bi uživali kot vredni člani človeške družbe. To pa se le doseže z vsestransko izobrazbo, z dolgotrajnim čitanjem strokovnih knjig in časopisov. Evo vam torej pred očmi časopisa »Naša Moč«. Bodi vam priporočen kot prva lestvica na višek izobrazbe. Sposoben bo ta list nuditi vam marsikaj zdravega za poduk in kratek čas, a tudi v socialnih zadevah vesten svetovalec, voljan tudi sprejeti vsako upravičeno dobro, utemeljeno željo in jo obelodaniti, oziroma jo priporočati državnim poslancem, da jo po svoje in ob gotovem ugodnem času uporabijo. To stori »Naša Moč« tem lažje, ker je njen urednik za jedno državni poslanec. In ta poslanec je zastopnik delavskih teženj, ker je sam delavec in je zmožen s pomočjo njemu naklonjenih, za socialno stvar izkušnih poslancev tovarišev storiti dosti koristnega za delavski stan. Njegove predloge bodo brez dvoma podpirali vsi kiščansko-socialni poslanci. Tudi vaš kmečki poslanec se bo vsikdar odločno zavzemal, kedar se bo šlo za blagor ali gorje ubogega ljudstva. A tudi socialni demokrati se bodo po svoje povsod in vsikdar častno zavzemali in glasovali za predloge, ki zasledujejo delavske interese. Ugovarjali pa bodo seveda zastopniki velikega kapitala, in pa tisti, ki menijo, da je bogastvo samo radi njih na svetu, da bi ga sami čez mero uživali in z bogastvom svojim pomehkuženim potomcem osigurali moč, oblast, in strahovlado nad ubogim brezpravnim delavskim in kmečkim ljudstvom. A ta doba bo preminula. Splošna enaka volivna pravica nas je nekako zednačila, pridobila teptanim stanovom in ljudskim masam zastopnikov, katerih sveta dolžnost je, delati zgolj za nižje stanove, da se za te vendar enkrat doseže nekaj več kot prazne obljube. Torej ubogo ljudstvo sploh, vi delavci, kvišku srca! Pogum velja! Vsi kakor en mož za svojimi poslanci, zahtevajte, naj se vam plača toliko, da vam bo možno izhajati, delajte na to, da vam ne bo treba podpirati tiste oderuške trgovce, od katerih ste zdaj odvisni, poštene trgovce pa tudi ne s svojimi »pufi« nadlegovati, oziroma jim »frake merit«. Skušajte doseči gospodarsko samostojnost. Ugodilo se vam bo marsikaj, ako se bo videlo, da ste možje enih misli in ene volje. Zbirajte se okrog svojega mladega društva, nabirajte doneske kakor čebele, ker če imate nekaj skupnega, bo to povzdignilo vaš ugled, pokazali boste, da ste solidarni za vse potrebno dobro in koristno. Vsi za enega, eden za vse. Za ljubi kruh krst sveti in svobodo častno.

Ljubljana. Dobili smo sledeči dopis iz Ljubljane pod naslovom »Svoji k svojim« in ga objavljamo. Omenili ste, gospod urednik, v zadnjem listu tudi tisti izprevod, ki je šel po ulicah naše prosvitljene Ljubljane. Pa ste se malo pojezili nad otročaji. Nikar se, gospod urednik, ne jezite in da boste bolj veseli, vam bom jaz povedal od ravno tega izprevoda eno prav zanimivo sodbo. Le poslušajte me. Jaz sem bil seveda tisti dan v tovarni. Opoldne sem oddal hitro glasovnico in potem sem šel nazaj na delo. K moji ženi je pa prišla ravno dva dni pred volitvami njena sestra. To je mlada, kmečka punca, ki še ni videla prej Ljubljane in komaj vedela, da so volitve, še manj je pa slutila, da se po volitvah, posebno po ožjih volitvah, ko

se komaj skozi prileze, delajo po ulicah demonstracije in druge take komedije. Torej ta punca je gledala iz stanovanja z velikim veseljem in dopadanjem na slovesen izprehod in ko sem prišel domu, mi je vse natanko povedala, kako je bilo to lepo, ko je šla dvakrat mimo tako lepa procesija. Potem pa prav dobesedno pravi: »Ta najprej je bil eden na konju, potem pa en voz brez konj in za njim pa cela vrsta voz, majhnih in velikih. Na vozovih so pa stali, kdor je bil pa že toliko pi'an, da ni mogel stati, je pa sedel. Pa »fane« so imeli take velike, pa so jih komaj še držali v rokah. Za vozovi so pa šli šolarji po velikosti. Najprej prav majhni in so vpili: »Živio sibal«, potem pa šolarice in nazadnje pa še malo večji šolarji. Ti so pa vpili: »Živio Šribar!« Revica nedolžna je mislila, da je to kaka šolska slavnost. Prašam jo pa še enkrat, kako so vpili. »Živio Šribar!«, pravi. Smeje sem ji odgovoril, da to ni bil Šribar, ampak agent, ki se piše Hribar. Tak je bil torej izprevod, nad katerim ste se vi jezili. Po nekaj drugemu vam imam povedati. Nekaterim agitatorjem se moramo zahvaliti. Hvaležnost je lepa čednost in nam je ne manjka. Na primer pozlata Debevc iz Marije Terezije ceste se je zaklel, da bo sedaj samo liberalce zlatil in pek Švarc iz Rožne ulice bo pekel prav liberalni kruh. Pazite, da komu v želodcu ne

obleže, to je nevarna stvar. Najbolj kunšten je pa tisti izkuhar Bergant od sv. Jakoba, ki delavce nasičuje in napaja. Od njegovih vampov ne bom preveč govoril, jaz bi le želel, da bi jih mogel Hribar vsak dan snesti eno veliko skledo. Za delavce niso, ker so liberalni. Stotine naših somišljenic iz tobačne tovarne opozarjamo na Trpinčevo gostilno pred tovarno. Pravijo, da raje toži, kakor pa kaki naši somišljenici kaj proda. Naj se zgodi njegova volja. Mi ne maramo nobenemu usiljevati naše groše. Komur se grdi zdé, naj jih pusti in nas pri miru pusti, kakor mi njega. Potem bomo vse zadovoljni. Ali bōš gada redil? Nikar, če prej ne pri drugih volitvah te bo uklal in potem sebi pripiši. — Kot naši prijatelji so se izkazali in zato jih priporočamo delavstvu: Konsumno društvo. Pristopajte kot člani, da se povzdigne in vzcvete. Dalje trgovini Korbar na Vodnikovem trgu in Kotnik na Opekarski cesti. Priporočamo somišljenikom gostilni Marolt (Možina) na Radeckega cesti in Polšak na Martinovi cesti. Bodimo vedno pazni in zato kupujmo pri svojih!

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
Prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo fournitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4, Prešernove ulice št. 4.

Popravlja točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice št. 3. Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Kmetelca
v Ljubljani Kolovdorske ulice 26.
Šahovska Poljska družba se brezplačno.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Brega, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastoj in franko.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg št. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene

